

DANMARK - INDIEN

PARTNERSKAB TIL FÆLLES GAVN

Danmark - Indien
Partnerskab til fælles gavn

februar 2008

Udgiver

Udenrigsministeriet

Asiatisk Plads 2

1448 København K

Telefon: 33 92 00 00

Fax: 32 54 05 33

E-Mail: um@um.dk

Internet: www.um.dk

Forsidefotos:

Fra venstre - Colourbox 2007, Flickr 2097572334 CC, Flickr 390739784 CC

Publikationen kan downloades eller bestilles på:

www.danida-publikationer.dk

Tryk: ISBN 978-87-7667-881-4

Digital: ISBN 978-87-7667-882-1

DANMARK - INDIEN

PARTNERSKAB TIL FÆLLES GAVN

INDHOLD

1 Danmark-Indien – nyt partnerskab til fælles gavn	1
2 Indien – global stormagt på vej	2
2.1 Økonomi, handel og investeringer.....	2
2.2 Forholdet til omverdenen	3
2.3 Højteknologi i verdensklasse	5
2.4 Fremdriftens efterslæb – fattigdom, menneskerettigheder og miljø	5
3 Prioriteter for styrket dansk-indisk samarbejde	7
3.1 Politisk dialog.....	7
3.2 Samhandel og investeringer	8
3.3 Forskning, videnskab og teknologi	11
3.4 Energi, miljø og klima.....	14
3.5 Uddannelse, mellemfolkeligt samarbejde og kultur	15
3.6 Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft	17

1 DANMARK-INDIEN – NYT PARTNERSKAB TIL FÆLLES GAVN

Regeringens Asien-strategi fastslår, at en fremtidssikring af vores velfærd kræver, at Danmark klarer sig godt i globaliseringen. Danmark må indrette sig på Asiens rolle som globaliseringslokomotiv og blive bedre til at udnytte de muligheder, som vækst og udvikling i Asien giver.

For at udmønte Asien-strategien har regeringen besluttet at lave handlingsplaner for Indien og Kina med henblik på at styrke samarbejdet med disse lande om politiske, økonomiske, miljø-, energi- og klimamæssige samt kulturelle spørgsmål. Handlingsplanen for Indien angiver prioriteter for indsatsen i forhold til Indien, men udløser ikke i sig selv nye midler.

Indien er under hastig og dramatisk forandring. Danmark har en stor økonomisk og politisk interesse i at styrke partnerskabet med Indien for at bidrage til og drage nytte af denne udvikling. Der er tale om udvikling af et nyt partnerskab baseret på gensidighed og ligeværd.

Danmark skal være markant til stede i Indien – også fra den private sektor – fordi Danmark først for alvor er interessant for Indien, når vi er til stede med en tilpas kritisk masse af synlige kompetencer, som Indien efterspørger, og har et kontaktnet, der gør Danmark i stand til løbende at opfange økonomiske og politiske muligheder og udfordringer. I 2007 styrkede Udenrigsministeriet både den danske politiske og handelsmæssige side i Indien med nye medarbejdere på ambassaden. Det styrkede engagement er nødvendigt for at kunne varetage de øgede danske interesser, der følger Indiens stigende betydning for Danmark.

Det er afgørende at udbygge de bilaterale forbindelser for at varetage danske interesser. Men Danmark vil fortsat også varetage en del af sine interesser i Indien gennem EU. EU's samlede styrke og evne til at kombinere politiske, økonomiske og handelsmæssige instrumenter er en stærk platform for varetagelse af Danmarks interesser over for Indien. Med implementeringen af Lissabon-traktaten vil EU blive en endnu stærkere udenrigspolitisk aktør. Et styrket dansk bilateralt partnerskab med Indien og en markant tilstedeværelse i landet er en forudsætning for øget dansk indflydelse i formuleringen af EU's udenrigspolitik i forhold til Indien og for varetagelsen af særlige danske interesser.

Danmark skal være en aktiv partner og konstruktiv aktør i Indiens vækst og forandringsproces. Målet er dobbelt. Dels skal Danmark være en medspiller i Indiens økonomiske vækst til gensidig gavn, og dels skal Danmark være en politisk partner for Indien i arbejdet for at fremme global sikkerhed, stabilitet, klima, demokrati og menneskerettigheder.

	Danmark	Indien
Areal	43.094 km ²	3.287.590 km ²
Landegrænse	68 km	14.103 km
Kystlinje	7.314 km	7.517 km
Højeste punkt	Yding Skovhøj 173 m	Kanchenjunga 8.598 m
Indbyggertal	5.470.919	1.129.866.154
Befolkningstilvækst	0,3 %	1,6 %
Kønsfordeling	0,98 mand/kvinde	1,06 mand/kvinde
Forventet levealder	Total: 77,96 år	Total: 68,59 år
Fertilitet pr. kvinde	1,74 barn/kvinde	2,81 barn/kvinde

2 INDIEN – GLOBAL STORMAGT PÅ VEJ

Indien er verdens største demokrati og har formået at værne om dette med respekt for kulturel og religiøs mangfoldighed. Indien er en føderal stat, der består af 28 delstater, 6 unionsterritorier og hovedstadsterritoriet Delhi. For at forstå Indien, er det vigtigt at anerkende delstaternes forskellighed i form af sprog, kultur, økonomi og potentiale samt autonomi i forhold til centralregeringen. Indførelse og fastholdelse af en demokratisk styreform i et land af Indiens størrelse, på dets udviklingsstade og med dets omfattende etniske, sociale, og økonomiske mangfoldighed er en stor succes. Indenrigspolitisk er regeringens største udfordring de økonomiske reformer og fattigdomsproblemerne. Regeringen søger ved ”vækst med et menneskeligt ansigt” at forbedre levestandarden for en bredere del af befolkningen.

2.1 Økonomi, handel og investeringer

Indiens økonomi er en af verdens mest dynamiske med en årlig vækst i bruttonationalproduktet på 7-9 pct. Denne udvikling har resulteret i en placering som verdens 9. største økonomi og målt i købekraftsparitet som verdens 4. største økonomi. Den høje økonomiske vækst skyldes primært øget indenlandsk økonomisk liberalisering, en friere handelspolitik samt en målrettet indsats inden for højvækstområder understøttet af et fortrinligt uddannelsessystem på højere niveau og et konkurrencedygtigt omkostningsniveau. Indien forventes omkring 2040 at blive verdens næststørste økonomi kun overgået af Kina, og Indien vil være verdens folkerigeste land i 2030.

De reformer, der danner baggrund for Indiens hastige udvikling, blev grundlagt i starten af 1990'erne. En vedvarende høj årlig vækstrate vil imidlertid kræve flere reformer, der yderligere åbner den indiske økonomi, og øgede indiske og udenlandske investeringer. En stor makroøkonomisk udfordring er det store statsunderskud på ca. 10 pct. af BNP. Renterne på statsgælden udgør alene en fjerdedel af statens faste udgifter, og regeringens indenlandske økonomiske råderum er derfor begrænset. Hertil kommer også behovet for – af vækst- og beskæftigelsesmæssige årsager – at udvikle den industrielle sektor i de kommende år. Industrisektoren udgør kun 28 pct. af BNI, mens servicesektoren udgør 54 pct.

	Danmark	Indien
BNP	1.454,7 mia. kr.	4.079,2 mia. kr.
Vækst i BNP	1,6 %	7,9 %
BNP pr indbygger	242.858 kr.	4.277 kr.
BNP ift. sektorer	Landbrug: 1,6 % Industri: 26,1 % Service: 72,2 %	Landbrug: 17,5 % Industri: 27,9 % Service: 54,6 %
Samlede arbejdsstyrke	2,9 mio.	506,9 mio.
Arbejdsløshed	3,8 %	7,9 %
Eksport	804,2 mia. kr.	753,1 mia. kr.
Import	807,4 mia. kr.	736,2 mia. kr.
Human Development	Nr. 14	Nr. 128
Global Competitiveness	Nr. 3	Nr. 48

EU er i dag Indiens største handelspartner, både hvad angår import og eksport, med USA på andenpladsen. Indien har langsommere end Kina åbnet for udenlandske investeringer. I det seneste finansielle år (2006/2007) tiltrak Indien 15,7 mia. USD i udenlandske investeringer, hvilket var en stigning på 183 pct. i forhold til året før. Det er dog kun omtrent en fjerdedel af det beløb, som Kina tiltrak i samme periode.

Den indiske regering arbejder for at gøre økonomien mere eksportdrevet og har sat sig for at fordoble Indiens andel af verdenshandlen inden 2009. Målet skal nås ved at skabe bedre rammebetingelser for erhvervslivet, mindre bureaukrati, og etablering af eksportfremmeprogrammer for udvalgte sektorer og vækstfirmaer, foruden forbedringer af de internationale investeringsforhold. På længere sigt er ambitionen, at den høje vækst skal bevares via yderligere åbenhed i økonomien, investeringer i infrastruktur og nye vækstområder, reformer af den offentlige sektor og skattesystemet, samtidig med at statsunderskuddet løbende nedbringes.

2.2 Forholdet til omverdenen

Indiens stigende integration i den globale økonomi vil ikke alene ændre vilkårene for det globale erhvervsliv, men vil også få betydelig indflydelse på den internationale politiske dagsorden. Indien tager i højere grad aktivt medansvar for den globale og regionale udvikling. I dag er Indien Sydasiens ubestridt største militære magt – med atomvåben og verdens tredjestørste hær. Indiens profil i internationale fora er ydermere blevet skærpet, og landet søger øget indflydelse på formuleringen af

internationale regler, bl.a. i WTO- og FN-regi. Samtidigt tager Indien i stigende grad aktiv del i løsningen af en række internationale udfordringer, herunder bekæmpelse af terrorisme, ikke-spredning af masseødelæggelsesvåben og fredsbevarende opgaver. Indien er i udenrigspolitisk sammenhæng ikke til at komme udenom, og vi vil i det 21. århundrede i stigende grad se et Indien, der spiller aktivt med i den internationale udvikling og i internationale fora. Det er derfor vigtigt fortsat at engagere Indien positivt som medspiller i de kommende års globale udfordringer.

Indien har etableret et tæt samarbejde med både USA og EU. Indien udtrykte som et af de første lande officielt sin uforbeholdne støtte til USA og kampen mod terrorisme efter terroraktionerne den 11. september 2001. Det var kulminationen på et ti-årigt paradigmeskift som reaktion på Murens fald og Sovjetunionens sammenbrud, som afløste årtiers 'anti-hegemonisk' linje og udtalt skepsis over for amerikansk militær tilstedeværelse i Asien.

I dag importerer Indien 70 pct. af sit olie- og gasforbrug, hvilket forventes at stige til 90 pct. i 2020, hvorfor Indien vægter energiforsynings hensyn tungt i sin udenrigspolitik. Som led i Indiens nye udenrigspolitik og for at knytte tættere bånd til USA har de to lande indgået en civil nuklear aftale, som skal åbne for eksport af teknologi og brændsel til reaktorer inden for det civile indiske atomprogram, samtidig med at Indien pålægges forpligtelser på ikke-spredningsområdet. Der udestår dog en aftale mellem Indien og International Atomic Energy Agency herom, hvor et vigtigt element vil være vurderingen af

aftalens betydning for ikke-spredningsindsatsen. USA's strategiske tilnærmelse til Indien, vidner om Indiens øgede globale betydning.

EU og Indien vedtog i 2005 en fælles handlingsplan, der vil skulle udmøntes i Det Strategiske Partnerskab. Den fælles handlingsplan dækker foruden politisk dialog konkret samarbejde om fredsbevarelse/krisestyring, ikke-spredning, kampen mod terrorisme, frihandel, konsulære spørgsmål, uddannelse/forskning samt mellemfolkelig udveksling. Den fælles handlingsplan skal gennemgå en automatisk revision i 2008.

Forholdet til Pakistan har været centralt siden de to lande blev uafhængige i 1947. Relationerne har været i bedring gennem de seneste år. I 2003 blev det besluttet at indlede en formaliseret dialogproces "Composite Dialogue" mellem Indien og Pakistan.

Den indiske regering følger en ambitiøs handelspolitik, hvor målet er at fordoble Indiens andel af verdenshandlen (endnu under 1 pct.) inden 2009. På frihandelsområdet arbejder Indien og Kina sammen med ASEAN for etableringen af et fælles økonomisk marked med over 3 mia. mennesker og vedvarende høj vækst på 6-8 pct.

Kina og Indien indledte i 2005 en dialog om at indgå en bilateral frihandelsaftale, og i forbindelse med topmødet mellem Hu Jintao og Manmohan Singh i New Delhi i november 2006 blev det vedtaget at arbejde henimod en fordobling af den kinesisk-indiske samhandel til 40 mia. USD inden 2010.

Indien forhandler samtidig frihandelsaftaler med en lang række andre partnere, herunder EU, ASEAN-landene og landene i Sydasiens.

Forholdet mellem Indien og Kina præges af, at verdens to mest folkerige stater har en klar fælles interesse igennem et udvidet økonomisk samarbejde at fastholde intern social og politisk stabilitet samt vedvarende høj vækst. Kina og Indien undertegnede i 2005 en aftale om udviklingen af et strategisk og samarbejdende partnerskab.

Indien afvikler i disse år det bilaterale udviklingsbistandssamarbejde med de fleste "mindre" donorer, idet Indien kun ønsker bistandssamarbejde med få store donorer. Indien har modtaget dansk udviklingsbistand for i alt 6 mia. kr. fra 1960'erne til 2005 især inden for områderne sundhed, vandforsyning og landbrug. Indien øger samtidig sit eget bistandsrelaterede engagement i en række asiatiske og afrikanske udviklingslande. At landet nu har overskud og kompetence til at hjælpe andre er en vigtig del af den nye indiske selvforståelse, men bistanden må dog også ses i lyset af Indiens strategiske interesser, herunder i energiforsyning.

Indiens forhold til omverdenen vil i stigende grad bestemmes af landets økonomiske interesser. Dette tilsiger især en opprioritering af forbindelserne til USA, EU og Kina. Hertil kommer hensynet til fremtidige energiforsyninger, som nødvendiggør særlig opmærksomhed over for lande som Iran, Burma, de centralasiatiske republikker og en række afrikanske lande.

2.3 Højteknologi i verdensklasse

Den økonomiske reformproces i Indien har primært givet mulighed for en vækst i servicesektoren, frem for vækst i industriproduktionen som i Kina. Servicesektorens andel af BNP er på 13 år steget fra 41 til 54 pct.

Størst vækstpotentiale i Indien besidder de to højteknologisektorer: Informations- og kommunikationsteknologi (IKT) samt bioteknologi. IKT indtager en stadig større plads i Indiens økonomi, om end sektoren i det samlede billede langt fra har en dominerende plads i den indiske økonomi. Den indiske IT-industri omsatte for ca. 40 mia. USD i det seneste finansielle år (2006/2007), hvilket var en stigning på ca. 30 pct. i forhold til året før. Væksten skyldes primært en øget eksport grundet en stigende international efterspørgsel, hvilket understreger at den indiske IT-industri kvalitetsmæssigt er i absolut verdensklasse. Indiens bedste IT-universitet kan måle sig med USA's og Europas allerbedste IT-uddannelsesinstitutioner.

Inden for bioteknologi står Indien også stærkt rustet til fremtiden og forventes at blive en af de vigtigste spillere på det globale marked for bioteknologi i de kommende 5 til 10 år. Væksten i biotek-industrien har ligget på 30-40 pct. de senere år, og analytikere anslår, at Indiens globale markedsandel vil udgøre 10 pct. allerede i 2010.

2.4 Fremdriftens efterslæb – fattigdom, menneskerettigheder og miljø

Samtidig med fremdrift står Indien overfor kolossale udfordringer, som fortsat knytter sig til bekæmpelse af fattigdom, sikring af menneskerettigheder for alle befolkningsgrupper og miljømæssig bæredygtig udvikling. Dele af samfundet præges desuden fortsat af ineffektivitet, korrupsion og over-bureautisering. Det er en forudsætning for fortsat politisk stabilitet og økonomisk fremgang, at der gennemføres en række dybdegående politiske og socioøkonomiske reformer, som sikrer at den økonomiske og sociale udvikling kommer befolkningen bredt til gode.

Verdensbanken anslår, at 35 pct. af befolkningen – eller godt 400 mio. mennesker - lever for under én dollar om dagen. Indien har dermed lige så mange fattige som i hele Afrika syd for Sahara. Trods både ønske og vilje bliver det en kæmpe udfordring for Indien at indfri FN's 2015-mål for især fattigdom, uddannelse og ligestilling.

På menneskerettighedsområdet har Indien gjort fremskridt i de senere år, og menneskerettighederne er sikret i forfatningen og lovgivningen. Men ikke alle mennesker i Indien har fuld adgang til disse rettigheder. På kasteområdet har Indien gennemført lovgivning, der sikrer formel ligebehandling af alle befolkningsgrupper. Kvoter for laverestående kaster er indført i den offentlige sektor og i uddannelsessystemet. Ikke desto mindre er kastediskrimination fortsat udbredt bl.a. på arbejdsmarkedet. Der er også fortsat overgreb mod oprindelige folk,

kvinder og piger og vold mod civile, navnlig i områder præget af politisk ustabilitet.

På miljøområdet oplever Indien stort pres på vandressourcerne samt udbredte og alvorlige miljøproblemer forårsaget af bl.a. industrien, herunder affaldshåndtering, farligt affald og udledning af forurenende vand med heraf afledte sundhedsproblemer.

Indien er desuden et af verdens mest klimasårbare lande. FN's klimapanel, IPCC, har beregnet, at en stigning i temperaturen på 2 grader frem mod 2100 vil føre til, at Indien mister hele 5 pct. af BNP. Det er dobbelt så meget som EU, og over 1 pct. mere end Afrika. Indiens høje klimasårbarhed skyldes bl.a., at en fjerdedel af Indiens befolkning bor mindre end 50 km fra havet langs den ca. 7500 km lange kystlinje, og at ca. 2/3 af befolkningen er beskæftiget med landbrug. Indien afviser fortsat at påtage sig et bindende mål for reduktion af udledningen af drivhusgasser ud fra det synspunkt, at dette vil gå ud over mulighederne for økonomisk vækst. Endvidere henviser Indien til de meget lave udledninger af drivhusgasser pr. capita, som ikke umiddelbart tilsiger at det er Indien, som skal påtage sig et særligt ansvar. Klimaændringerne kan betyde øget behov for katastrofebistand til Indien. Danmark har bidraget med NGO-bistand ifm. jordskælv og oversvømmelser i Indien.

På trods af meget store udfordringer som fattigdom, infrastruktur, korruption og miljøforurening befinder Indien sig i en positiv udviklingsspiral, hvor økonomien tillader Indien at investere yderligere i uddannelse og infrastruktur, som igen vil styrke den økonomiske udvikling.

Partnerskabet mellem Danmark og Indien vil blive fokuseret på seks hovedområder:

- Politisk dialog
- Samhandel og investeringer
- Forskning, videnskab og teknologi
- Energi, miljø og klima
- Uddannelse, mellemfolkeligt samarbejde og kultur
- Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft

For at facilitere et styrket partnerskab og fremme den politiske dialog mellem Indien og Danmark vil en Fælles Kommission på udenrigsministerniveau blive oprettet. Den Fælles Kommission skal skabe rammerne for en række samarbejdsfora mellem danske og indiske myndigheder inden for eksempelvis politisk dialog, handel og investeringer, søfart, forskning og udvikling samt uddannelse og kultur. Den Fælles Kommission er udtryk for et gensidigt ønske om at omdefinere partnerskabet og styrke de økonomiske og politiske forbindelser efter ophøret af dansk udviklingsbistand.

Den overordnede udvikling og koordination af samarbejdet vil således ske gennem den Fælles Kommission. Den konkrete videreudvikling af samarbejdet vil ske mellem relevante ressortministerier og andre partnere på begge sider herunder gennem etablering af faglige og sektorspecifikke fora. Et fagligt samarbejde er allerede indledt på biotekområdet under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Et samarbejde vedrørende IKT er under forhandling. Oplagte øvrige samarbejdsområder findes indenfor søfart, miljø- og energi samt uddannelse og kultur.

3 PRIORITETER FOR STYRKET DANSK-INDISK SAMARBEJDE

3.1 Politisk dialog

Danmarks bilaterale samarbejde med Indien vil generelt skulle varetage Danmarks interesser i forhold til Indien og på en række områder komplementere det bredt anlagte samarbejde mellem Indien og EU, herunder inden for den fælles EU-Indien handlingsplan. I dialogen er det vigtigt at have Indiens størrelse og mangfoldighed for øje. Det er væsentligt at anerkende og forstå delstaternes rolle i den indiske føderale struktur, og at forbedre kendskabet til og dialogen med relevante regionale aktører.

Den politiske dialog i det dansk-indiske partnerskab vil tage afsæt i fælles værdier om global sikkerhed, styrkelse af demokrati og respekt for menneskerettigheder, og et regelbaseret internationalt samarbejde. Frem mod COP15 vil mulighederne for at fremme enighed om en global aftale om reduktion af drivhusgasser være et centralt emne i dialogen.

Danmark og Indien har en fælles interesse i at bekæmpe terror i samarbejde med FN og det øvrige internationale samfund. Indien rammes ofte af terroranslag og yder en stor indsats for at bekæmpe disse. Indien har gennem sit højt udviklede demokratiske system formået at skabe god balance i et land med en meget stor etnisk, religiøs og kulturel diversitet. Disse erfaringer og Indiens store engagement på området, gør Indien til en særligt interessant samarbejdspartner ift. global bekæmpelse af terrorisme og radikaliserings.

Både Danmark og Indien støtter udviklingen af effektive multilaterale organisationer og regelsæt. Danmark ønsker at udbygge samarbejdet med Indien om at sikre større multilateralt engagement i løsning af konflikter – også i Asien. Danmark støtter endvidere en reform af FN's Sikkerhedsråd, der vil afspejle den ændrede verdensorden, hvor Asien spiller en stadigt større rolle.

Danmark yder en aktiv og markant bistand til de sydasiatiske lande; Bangladesh, Bhutan og Nepal – alle nabolande til Indien. Indien og Danmark har dermed en fælles interesse i at drøfte udviklingen i disse lande for at fremme en stabil demokratisk udvikling. Særligt i Nepal har Danmark og Indien haft en god og konstruktiv dialog om udviklingen i landet.

Den officielle besøgsudveksling mellem Danmark og Indien skal gøres til en strategisk prioritet i partnerskabet, herunder regelmæssig besøgsudveksling mellem landenes parlamenter. Senest har Folketingets Erhvervsudvalg besøgt Indien i februar 2006, ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling i 2004, udenrigsministeren i 2007 og endelig ventes statsministeren at besøge Indien i februar 2008.

Danmark arbejder for en udbygning af det europæiske samarbejde med Indien, herunder indgåelse af en frihandelsaftale og en partnerskabsaftale. Partnerskabsaftalen skal sikre, at EU har et fuldt udviklet og tidssvarende samarbejde med Indien på alle områder af fælles interesse. Partnerskabsaftalen skal sikre gennemførelsen af det fælles strategiske partnerskab.

Et fælles samarbejde kan omfatte at:

- Oprette og gennemføre indisk-dansk Fælles Kommission, som ramme for partnerskab og politisk dialog.
- Intensivere besøgsudveksling, både på minister- og parlamentsudvalgsniveau.
- Styrke dialog om klima og energi med henblik på at sikre enighed om en ny global klimaaf tale op til COP15 i 2009.
- Arbejde for en omfattende EU-Indien partnerskabsaftale, der skal sikre stærk og bred strategisk dialog og samarbejde.
- Styrke dialog og konkrete tiltag til fremme af global og regional sikkerhed, herunder bekæmpelse af terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben.
- Konkretisere politisk samarbejde for at fremme fred og stabil demokratisk udvikling i regionen og i de lande, hvor Danmark er særligt engageret, herunder Afghanistan, Bangladesh, Burma, Bhutan og Nepal.
- Fortsat fokusere på fremme af respekt for menneskerettigheder, herunder i internationale fora og som led i den regelmæssige menneskerettighedsdialog mellem EU og Indien
- Fortsat støtte en reform af Sikkerhedsrådet, herunder en udvidelse med bl.a. Indien som fast medlem.
- Samarbejde om katastroforebyggelse bl.a. i lyset af klimaforandringer.
- Gennemføre jævnlige møder mellem en dansk forskningsinstitution og en af de ledende indiske tænketanke med henblik på drøftelse af højt prioriterede politiske emner og fremme af fælles løsninger.

- Styrke den danske dialog med delstatsregeringer, der er af særlig interesse for Danmark.

3.2 Samhandel og investeringer

Der er et betydeligt potentiale for at øge handel og investeringer i Indien. Omverdens interesse for Indien har i de senere år været markant stigende. Danmark har derfor en klar interesse i at udnytte de muligheder, der skabes af Indiens imponerende vækst. Omtrent 75 danske virksomheder har etableret sig på det indiske marked med datterselskaber, repræsentationskontorer eller i joint ventures. Heraf er flere ledende på markedet. Det gælder f.eks. A.P. Møller og F.L. Smidth. Ifølge det indiske Finansministerium ligger Danmark på en 15. plads over udenlandske investorer i Indien (opgjort i perioden fra 1991-2005) foran f.eks. Rusland. Selv om der er et underskud på varehandlen, er der samlet set et overskud på ca. 1,5 mia. kr., når tjenesteydelser og søfart indregnes. Den danske samhandel med Indien er dog stadig relativt begrænset set i forhold til landets størrelse, og eksempelvis langt mindre end handelen med Kina. Danmark har ikke samme vækstrate i sin eksport som andre lande i EU og har de seneste to år oplevet et fald i eksporten til Indien.

Indien var blandt de 23 oprindelige medlemmer af GATT, som i 1995 blev til Verdenshandelsorganisationen WTO. Her har Indien traditionelt været udviklingslandenes talerør og Indien spiller i forbindelse med den igangværende Doha-runde en central rolle. Indien og EU indledte i sommeren 2007 forhandlinger om indgåelse af en frihandelsaftale. Fra EU's side

ønsker man tillige en bredt anlagt partnerskabsaftale. Danmark arbejder for at sikre, at der bliver taget bedst muligt hensyn til danske kommercielle interesser såvel som til bæredygtig udvikling, arbejdstagerrettigheder mv. i de igangværende aftaleforhandlinger.

Som en illustration af at den økonomiske globalisering indebærer gensidige fordele, og at udflytningen af arbejdspladser går begge veje, investerer indiske virksomheder i stigende grad i Vesten. Ønsket er at være tættere på kunderne og at få adgang til den teknologi, der er nødvendig for at forblive konkurrencedygtige. Som eksempel kan nævnes den internationale indiske vindmølleproducent Suzlons beslutning om at placere sit globale salgshovedkontor i Danmark. Et andet eksempel på en vigtigt indisk investor er Reliance, som er Indiens største private virksomhed. Reliance har købt Trevira i Silkeborg mhp. at videreudvikle deres kompetencer indenfor polyester. Investeringen har siden betydet, at Reliance har etableret en ny organisation, hvor Trevira i Silkeborg bliver et meget væsentligt globalt kompetencecenter for vævning og farvning.

I Indien er infrastrukturen underudviklet og dårligt vedligeholdt. Det er derfor et område, hvor dansk ekspertise har meget at tilbyde. Dette kan på sigt omfatte f.eks. øgede muligheder for cementfabrikker og rådgivningsydelser, men også drift af havnefaciliteter og leverancer til den massive udbygning og renovering af lufthavne. Indien efterspørger også danske kompetencer inden for landbrug og forædling af landbrugsvarer. Søtransport er allerede et af de største områder i samhandlen mellem Danmark og Indien. Dansk skibsfart betjener Indien

inden for alle væsentlige markedssegmenter, og flere danske rederier har etableret sig med egne kontorer i Indien. Danske rederier driver desuden havne- og terminalvirksomhed i Indien, herunder opsamling af international last i indlandet. Danmark indgår allerede i dialog med Indien om søtransport. Men tillægger de igangværende forhandlinger mellem EU og Indien om indgåelse af søtransportaftale stor betydning. Blandt Danmarks, Indiens og EU's oplagte fællesinteresser er bekæmpelsen af sørøveri og væbnede overfald på skibe. Indien befinder sig geografisk tæt på piraternes operationsområder og arbejder aktivt imod piratvirksomhed.

Det indiske marked byder på en række udfordringer for danske virksomheder. Markedet er bl.a. på grund af delstatsstrukturen så varieret, at man ikke kan tale om ét indisk marked. Der er desuden en række kulturelt betingede faktorer, hvor Indien kan byde på vanskeligheder.

Indiens muligheder og udfordringer for danske virksomheder, tilsiger at Udenrigsministeriet tilbyder specifik lokal rådgivning og mulighed for business-to-business (B2B) arrangementer. Den planlagte udvidelse af Udenrigsministeriets repræsentationer i Indien skal styrke disse områder. Outsourcing og produktion i Indien er her et særligt vigtigt område. Problemer omfatter unfair konkurrence, et uforudsigeligt, uigennemsigtigt og labilt investeringsklima, bureaukrati og markedsforvridende subsidier. Dansk erhvervsliv fremhæver uforholdsmæssigt høje importtariffer og manglende gennemsigtighed i toldbehandlingen. Når danske virksomheder outsourcer eller etablerer sig, stiller de i stadig stigende grad krav til indiske samarbejdspart-

neres økonomiske, miljømæssige og sociale ansvar. Det gælder f.eks. leverandørstyring, hvor der ligger en stor udfordring i håndtering af menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, korruption og miljøbeskyttelse. Danske virksomheder kan her trække på viden og værktøjer, der kan hjælpe dem med at integrere disse hensyn. Det såkaldte CSR Kompas (Corporate Social Responsibility) kan hjælpe danske virksomheder med at stille etiske krav til deres underleverandører. CSR Kompas indeholder en landeprofil for Indien, som giver danske virksomheder et overblik over sociale og miljømæssige risici i forhold til deres indiske leverandører. Desuden har Institut for Menneskerettigheder i samarbejde med International Dalit Solidarity Network (IDSN) udviklet et gratis redskab, der kan vejlede danske virksomheder i at undgå at blive inddraget i kastediskrimination. På anti-korruptionsområdet har Udenrigsministeriet også en særlig profil for Indien. Udenrigsministeriet bistår også - gennem rådgivning og gennem en handelspolitisk indsats - med at opnå markedsåbninger og at afskaffe ikke-toldmæssige barrierer.

De statslige danske erhvervsinstrumenter i GoGlobal-samarbejdet arbejder alle aktivt for danske virksomheder i Indien. GoGlobal-samarbejdet består af Danmarks Eksportråd, Danida, Eksport Kredit Fonden (EKF) og Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU). Danmarks Eksportråd har i perioden 2005 til 2008 forøget rådgiverressourcerne i Indien med 60 pct. Hertil er der i 2006 blevet etableret en såkaldt inkubatorordning, som tilbyder kontorfaciliteter og eksportrådgivning til danske virksomheder, som overvejer at etablere sig på det indiske marked. Inkubatoren blev etable-

ret i forbindelse med ambassaden i New Delhi, og har siden oprettelsen med succes betjent en række små som store danske virksomheder. IFU optræder som medinvestor og långiver for danske virksomheders investeringer i Indien. Frem til i dag har IFU således deltaget i etableringen af 75 dansk-indiske joint venture selskaber med et samlet investeringsbeløb fra IFU på næsten 700 mio. kr. og en forventet beskæftigelse på næsten 15.000 medarbejdere. Aktiviteterne spænder bredt fra udbygning af infrastruktur til produktion af delkomponenter til udviklingsopgaver inden for IT. For IFU er det vigtigt, at projekterne lever op til høje standarder inden for såvel miljø, arbejdsmiljø og etik. EKF sørger for konkurrencedygtige vilkår til dansk eksport ved at forsikre mod risiko ved finansiering af forretninger på usikre markeder. EKF spiller dermed også en væsentlig rolle i finansieringen af dansk aktivitet på et vækstmarked som Indien – via garantier/forsikringer, som banker og forsikringsselskaber normalt ikke dækker alene. Pr. oktober 2007 har EKF et engagement i Indien i form af miljøgodkendte eksportkreditter og investeringsgarantier på ca. 850 mio. kr. til dansk eksport og investeringer indenfor infrastruktur, vedvarende energi og produktion.

Udenrigsministeriet har desuden støttet indiske virksomheders arbejde med social ansvarlighed med i alt 11 mio. kr. under Programmet for Offentlige Private Partnerskaber i perioden 2004-2007. Yderligere tre partnerskabsaftaler med et samlet tilsagn på 6 mio. kr. forventes indgået i 2008. Danida støtter endvidere finansiering af danske udstyrsleverancer med rentefrie lån under Ordningen for Blandede Kreditter. I alt ti projekter inden for vindenergi, fødevarerforarbejdning og træ-

ningsprogrammer er iværksat med en samlet kontraktsum på 150 mio. kr. Et begrænset antal projektforslag har været præsenteret for Sekretariatet for Blandede Kreditter siden 2000, og der er på nuværende tidspunkt ingen konkrete projektforslag for Blandede Kreditter i Indien.

Danmark vil bl.a. indenfor rammerne af den offensive handelspolitiske strategi:

- Arbejde aktivt igennem EU og WTO for skabe optimale rammebetingelser for Danmarks kommercielle relationer med Indien.
- Arbejde for at EU-Indien frihandelsaftalen i videst muligt omfang tilgodeser danske interesser både i forhold til markedsadgang, arbejdstagerrettigheder og miljø.
- Styrke den handelspolitiske og toldtekniske rådgivning vedr. Indien, således at denne bliver operativ for danske virksomheder, der påtænker at outsource produktion til Indien mhp. at dække tredjelande.
- Yderligere tiltag for at styrke arbejdet for danske virksomheder i Indien, herunder fjernelse af de høje importtariffer og større gennemsigtighed i toldbehandlingen
- I 2008 udbygge via Invest in Denmark investeringsfremmeindsatsen i Indien mhp. at tiltrække yderligere indiske investeringer til Danmark.
- I 2008 udvide ambassaden i New Delhi med en ny sektorekspert på sundhedsområdet.
- Udenrigsministeriet har til hensigt at oprette et nyt handelskontor i Indien i 2009, hvorved der tilføres både

flere kompetencer, ressourcer og regional tilstedeværelse i Indien.

- Holde et nyt dansk-indisk skibsfartsseminar i begyndelsen af 2008 med deltagelse af repræsentanter fra virksomheder og myndigheder.
- Arbejde for indgåelsen af søfartsaftale mellem Indien og EU, der tilgodeser danske søfartsinteresser.
- Tilbyde virksomhedsrådgivning indenfor CSR, herunder bl.a. menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og anti-korruption, målrettet det indiske marked
- Styrke GoGlobal-samarbejdet i Indien til gavn for danske virksomheder med interesse i Indien.
- Gennemføre flere erhvervsfremstød i Indien under officiel ledelse.

3.3 Forskning, videnskab og teknologi

Danmark skal være bedst muligt rustet til at være front i den internationale konkurrence. Det kræver, at Danmark arbejder sammen med de bedste forsknings- og uddannelsesmiljøer i verden. Indien besidder et betydeligt potentiale inden for forskning, videnskab og teknologi, og der vil være mange gevinster for begge lande ved at uddybe samarbejdet. Flere asiatiske lande vil fremover fortsat kunne konkurrere med Indien på pris, men ingen kan matche Indiens årlige udbud af over 2 millioner højtuddannede og velkvalificerede engelsktalende kandidater. Dét vil være Indiens komparative styrke i de kommende års stadigt mere konkurrenceprægede globale økonomi. Indiens offentlige investeringer i forskning, udvikling og højteknologi forstærkes yderligere i det kommende årti. Rege-

ringen satser på en endnu bedre plads i den globale vidensøkonomi. Det indebærer en udbygning af uddannelsessystemet, blandt andet ved etablering af 'centres of excellence' på ansete universiteter, hvilket skal kombineres med øgede incitamenter for forsknings- og udviklingsvirksomheder.

Planerne for udvikling af et samarbejde mellem Danmark og Indien inden for forskning, videnskab og teknologi er allerede fremskredne – og i overensstemmelse med de planer, der fremgår af en fælles handlingsplan for det strategiske EU-Indien-partnerskab. EU og Indien har indgået en samarbejdsaftale inden for videnskab og teknologi, og Indien har en høj prioritet i EU's 7. rammeprogram for forskning (FP7).

Danmark har allerede et veletableret og politisk forankret forskningssamarbejde med Indien på biotek området, og bør ligeledes ud fra en strategisk betragtning satse på partnerskab med Indien på informations- og kommunikationsteknologi-området (IKT). Det er to områder, hvor Indien står allerstærkest i disse år.

Bioteknologi er en tværgående teknologi, der rummer udviklingsperspektiver inden for sundhed, miljø, energi, fødevarer, landbrug mv. Derfor åbner teknologien mulighed for samarbejde og resultater inden for en række sektorer. Der er anslået 800 biotekvirksomheder i Indien. Væksten i sektoren vil ikke alene være drevet af øget eksport, men også af øget salg til hjemmemarkedets stadigt større og mere købedygtige middelklasse på i dag mere end 300 mio. forbrugere. (Indsæt linjeskift)

Danmark underskrev i oktober 2004 et MoU med Indien på biotekområdet, og der er efterfølgende etableret en styregruppe inden for biotekområdet i henholdsvis Danmark og Indien. De to styregrupper har igangsat netværksaktiviteter for at fremme muligheden for at danne offentlige-private partnerskaber inden for bioteknologi med både danske og indiske partnere. Eksempelvis har afholdelse af fælles workshops og uddeling af såkaldte ScoutIndia stipendier til undersøgelser i forbindelse med identifikationen af relevante forskergrupper i partnerlandet været med til at skabe tætte kontakter mellem danske og indiske forskningsmiljøer.

Biotek:

- Afholdelse af fælles tematisk afgrænsede og faglige biotek-workshops med deltagelse fra Indien og Danmark for at understøtte forskningssamarbejde og vidensdeling.
- Fælles ScoutIndia initiativ, der understøtter forskeres muligheder for at besøge universiteter og forskningsinstitutioner med henblik på at sondere fremtidige samarbejdspartnere og samarbejds muligheder.
- Fælles ScoutIndia initiativ, der faciliterer eksisterende danske og indiske forskningsgruppers samarbejde ved støtte til eksempelvis afholdelse af workshops og forskerudveksling.
- Organiseringen af industri-delegationer fra Indien og Danmark.
- Karriereudvikling for forskere fra Indien og Danmark mellem virksomheder og forskningsinstitutioner.

- Drøftelser mellem danske og indiske uddannelses- og forskningsinstitutioner om mulighederne for at etablere gensidige udvekslingsprogrammer for studerende, ph.d-studerende og post-docs.
- Organiseringen af dansk-indiske matchmaking arrangementer, der kan styrke de forretningsmæssige relationer mellem danske og indiske biotek-virksomheder.

Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)-branchen i Indien er i verdensklasse. Det illustreres af, at 43 ud af de 52 IT-virksomheder, som på globalt plan er tilkendt industriens mest eftertragtede kvalitetscertifikat (“SEI-CMM Level 5”), har en afdeling i Indien. Kun USA overgår Indien på det punkt. Også Indiens førende IT-universiteter tilhører den absolutte verdensklasse og kan konkurrere med selv de bedste europæiske og amerikanske universiteter.

Danmark bør satse på et tæt samarbejde med Indien inden for IKT. I den forbindelse har videnskabsministeren indgået dialog med det indiske Ministerium for Kommunikation og Informationsteknologi omkring iværksættelsen af en operationelt orienteret proces for at identificere samarbejdsmuligheder mellem Danmark og Indien på IKT området.

Såfremt et samarbejde på IKT området opstartes kan følgende elementer indgå:

- Identifikation af samarbejds muligheder på IKT området.
- Indsamling af erfaringer fra dansk-indiske samarbejdsprojekter vedrørende IT-outsourcing.
- Organiseringen af dansk-indiske matchmaking arrangementer, der kan styrke de forretningsmæssige relationer mellem danske og indiske IKT-virksomheder.
- Et fælles scout-initiativ, der understøtter forskeres muligheder for at besøge universiteter og forskningsinstitutioner med henblik på at sondere fremtidige samarbejds partnere og –muligheder.
- Etableringen af fælles workshops og seminarer med henblik på at understøtte forskningssamarbejde, videndeling og teknologioverførsel.
- Drøftelser mellem danske og indiske uddannelses- og forskningsinstitutioner om mulighederne for at etablere gensidige udvekslingsprogrammer for studerende, ph.d-studerende og post-docs.
- Undertegnelse af dansk-indisk rammeaftale/MoU om IKT samarbejde.

	Danmark	Indien
Fastnet-abonnenter	3,1 mio. (57 %)	49,75 mio. (4 %)
Mobil-abonnenter	5,84 mio. (107 %)	166,1 mio. (15 %)
TV stationer	26	562
Internetbrugere	3,17 mio. (58 %)	60 mio. (5 %)

3.4 Energi, miljø og klima

Indien vil i de kommende år opleve en kraftigt stigende efterspørgsel på energi. Kul er langt det vigtigste brændsel i energiproduktionen i Indien i dag. Det stigende energibehov søges fortsat dækket af kul. Indien har egne reserver af kul til at dække produktionen de næste 45 år vurderer det Internationale Energi Agentur (IEA) og samtidigt forventes en stigning i Indiens import af kul. Derudover søges energibehovet dækket gennem samarbejde med Centralasien, Iran og med Pakistan primært om etablering af olie- og gasforsyningsledninger. Derudover samarbejder Indien med latinamerikanske og afrikanske lande som Venezuela og Sudan om olieleverancer. Indien importerer i stigende grad hydroelektrisk energi fra Nepal og Bhutan. En aftale med USA om samarbejde om civil udnyttelse af atomkraft kan på mellemlang og lang sigt betyde en øget satsning på atomenergi i Indiens energiforsyning. Tre pct. af elektricitetskapaciteten stammer i dag fra atomkraft.

Indien er meget interesseret i en mere effektiv energiudnyttelse og vedtog i 2001 Energy Conservation Act. Lovgivningen opstiller krav til energieffektivisering og energimærkning. Indien har lagt vægt på energieffektivitet som et afgørende element i deres energistrategi. Der er potentiale for energibesparelser på 13-15 pct. vurderer henholdsvis IEA og den asiatiske udviklingsbank (ADB). Alligevel er det relativt svært at finde finansiering internt i Indien, hvor hovedsageligt det offentlige og multilaterale organisationer investerer i infrastrukturprojekter. Det stigende CO₂-udslip skaber behov for ren-kul teknologier, og et boom i opførelsen af bygninger skaber efterspørgsel

på centralkøling og energieffektive installationer. Dette giver Danmark en oplagt mulighed for et omfattende partnerskab med den indiske regering og indiske virksomheder, da Danmark er førende på miljøteknologi- og energibesparelsesområdet.

Danmark vil kortlægge de kommercielle eksportmuligheder indenfor bæredygtig og vedvarende energi samt energieffektivitet. Fokus er i første omgang på at få udnyttet synergien i de gode danske politiske og erhvervs-mæssige erfaringer med miljøbevidst energieffektivitet til en kommerciel indsats over for de lande, der traditionelt er nettoenergiimportører, og som samtidig har den laveste energieffektivitet, særligt USA, Kina, Indien og Brasilien.

De miljømæssige konsekvenser af Indiens hurtige vækst og velfærdsstigning afspejler sig i massive miljøproblemer i byerne og ødelæggelse af vandressourcer. Det stigende problem med forurening i de store indiske byer er et område, hvor dansk energi- og miljøteknologi og knowhow kan bidrage til et bedre miljø og skabe muligheder for øget samarbejde. Danmark har også meget at tilbyde inden for kemikalier, affaldshåndtering, rent drikkevand, spildevandsrensning og bekæmpelse af luftforurening.

På energi- og miljøområdet er Indien ét af de 16 udvalgte lande, hvor man fra dansk side har rettet fokus på eksportfremmeaktiviteter i forbindelse med COP15. De 16 lande er udvalgt efter markeds- og vækstpotentiale samt ”modenhed” i forhold til COP15-forhandlingsprocessen. For Indiens

vedkommende er der planlagt et eksportfremstød inden for vindenergi i august 2008 og to fact-finding missioner inden for henholdsvis kulfyrede kraftværker og vandrensning i henholdsvis 2008 og 2009.

Et fælles samarbejde kan omfatte at:

- Udvikle det kommercielle dansk-indiske samarbejde gennem tættere samarbejde mellem den offentlige og private sektor om eksport af dansk miljøvenlig og energieffektiv teknologi, herunder eksportfremstød, besøg i Danmark af offentlige og private indiske virksomheder.
- Øge kendskabet til de indiske udfordringer og det store potentiale inden for afsætning af og samarbejde om klimateknologi.
- Det overvejes at udsende en klimaattaché til ambassaden i New Delhi for at styrke dialogen om klimaspørgsmål.
- Arbejde i internationale fora for at udviklingslande får adgang til den nødvendige klimateknologi. I denne proces vil Indien være en væsentlig partner.
- Styrke samarbejdet mellem danske aktører for at fremme partnerskaber inden for miljø og energi.
- Underskrive og implementere MoU på CDM-området for at understøtte en bæredygtig udvikling gennem brug af CDM.
- Underskrive og gennemføre dansk-indisk rammeaftale/MoU inden for vedvarende energi og energieffektivisering.
- Underskrive og gennemføre dansk-indisk rammeaftale/MoU inden for miljø.
- Øge kommunikationsindsats (offentlighedsdiplomati), inkl. placering af artikler, taler og seminarer om klima og danske erfaringer.
- Ministerbesøg, herunder ventede besøg af Indiens Minister for Ny og Vedvarende Energi i 2008.

3.5 Uddannelse, mellemfolkeligt samarbejde og kultur

Der findes endnu ikke statslige aftaler med Indien om udveksling på uddannelsesområdet, og de eksisterende samarbejde foregår bilateralt på institutionsniveau. Udvekslingen af studerende på ophold af 1-2 semestres varighed i studieåret 2003/2004 omfattede kun 30 danske og 22 indiske studerende. Antallet af indiske studerende, der læser fulde uddannelser i Danmark er dog højere. Således forventes der i 2007 at blive givet ca. 300 opholdstilladelser til indiske studerende. Generelt har indiske studerende i Europa hidtil foretrukket britiske universiteter.

Der er behov for at styrke danske aktørers viden om Indien. Der bør faciliteres et tættere samarbejde mellem den offentlige sektor, forskningsinstitutioner, erhvervslivet, civilsamfundet, kulturinstitutioner og studerende. En dialog mellem en bred vifte af danske aktører kan bidrage til at se mulighederne i et tættere samarbejde med indiske partnere og derigennem udnytte det bedste fra begge verdener. Der bør rettes et særligt fokus på de kompetencer, der efterspørges i det videnssamfund, som bliver afgørende i de kommende årtiers samarbejde. Kulturelle barrierer og muligheder bør ligeledes være en del af en tættere mellemfolkelig dialog.

Fra studieåret 2006 indføres en friplads- og stipendieordning til kandidatuddannelser for de dygtigste studerende uden for EU/EØS, herunder studerende fra Indien. Efter ordningen kan universiteter tilbyde gratis undervisning og et stipendium til dækning af leveomkostninger.

Danske uddannelsesinstitutioner udviser stor interesse for at indgå bilaterale udvekslingsaftaler med velakkrediterede indiske videregående uddannelsesinstitutioner både inden for IT og økonomi, men også sundhedsfaglige, pædagogiske, og teknologiske uddannelser.

Nordic Centre in India er et eksempel på samarbejde på uddannelses- og kulturområdet. Her samarbejder nordiske universiteter og deres indiske partnere om organisering af kurser og seminarer i Indien samt udveksling af studerende og lærerkræfter med undervisningsinstitutioner. Centeret blev etableret i 2001 og fik i november 2004 endelig tilladelse til at operere i Indien.

Nationalmuseets Tranquebar Initiativ er et forsknings- og restaureringssamarbejde mellem Nationalmuseet og en række indiske og danske institutioner. Formålet er, at sætte fokus på de danske kolonier i Indien og deres betydning for dansk historie i det 17. til 19. århundrede. Indsatsen består af en række projekter, herunder at deltage i bevaringen af bygning og haver, at foretage etnografiske indsamlinger fra Tranquebar, at skabe et netværk mellem individuelle forskere og institutioner i Danmark og Indien samt at skabe en model for fremtidig dansk forskningssamarbejde med ikke-europæiske lande.

Den statslige udviklingsbistand til Indien ophørte med udgangen af 2005. Men der er dog fortsat mulighed for udviklingsstøtte til Indien gennem danske NGO'er. Der blev i 2006 anvendt 29,8 mio. kr. af NGO-bevillingen til udviklingsprojekter i Indien. Bistanden er kanaliseret igennem danske NGO'er som Caritas, Indiengruppen på Fyn, Danmission, Dansk Blindesamfund og Dansk Biavlerforening og er anvendt til projekter inden for sundhed, landbrug og styrkelse af civilsamfundet. Det kan overvejes, om civilsamfundet med fordel i højere grad bør arbejde mere strategisk med de områder, hvor Danmark ønsker et udvidet samarbejde, herunder med miljø og menneskerettigheder.

Danmark ønsker at styrke de mellemfolkelige kontakter med Indien. Øget dialog mellem forskellige kulturer og religioner er en afgørende forudsætning for en udbygning af samarbejdet mellem Asien og Danmark.

Et fælles samarbejde kan omfatte at:

- Etablere et Indien Forum for danske aktører med interesse i Indien mhp. at styrke videndeling, kendskab og interessen for Indien gennem bl.a. øget forskning.
- Udveksle på undervisningsområdet.
- Målrette det foreslåede uddannelsesstipendium for danske studerende til udvalgte indiske universiteter.
- Danske universiteter og andre højere læreanstalter skal målrettet tiltrække indiske studerende.
- Undersøge mulighederne for en rammeaftale/MoU på tematiske områder indenfor uddannelsessektoren med

inspiration i de tilsvarende aftaler med hhv. Kina og Korea.

- Fortsætte støtte til civilsamfundet i Indien via danske NGO'er med fokus på menneskerettigheder og miljø.
- Understøtte mellemfolkelige kontakter med Indien gennem bl.a. ASEM-samarbejdet.
- Undersøge mulighederne for at etablere bilateral udveksling og samarbejde omkring innovativ brug af IKT i undervisning, samt udvikling af voksenundervisning og erhvervsuddannelse.
- Oprette hjemmeside om muligheder for at studere i Danmark
- Løbende samarbejde med aviser og magasiner målrettet mod studerende.
- Udarbejde samarbejdsaftaler om forskning, uddannelse og udveksling mellem bl.a. det indiske Universitetskon-sortium India Institute of Technology og henholdsvis Københavns Universitet og Danmarks Tekniske Univer-sitet.
- Samarbejde om restaurering af udvalgte bygninger fra den danske periode i Tranquebar.

3.6 Tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft

Manglen på arbejdskraft vil være en af de største udfordringer for dansk økonomi i de kommende år. Rekruttering og tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft vil derfor være en væsentlig samfundsopgave, som regeringen lægger stor vægt på.

Regeringen fremlagde i oktober 2007 en generel handlingsplan for international rekruttering for bl.a. at markedsføre Danmark som arbejdsland og at gøre det lettere at få adgang til at arbejde i Danmark.

Indien byder på et stort potentiale for en dansk rekrutteringsindsats i kraft af et stort antal ny- og veluddannede personer, der taler engelsk. Indien vil være et oplagt mål for en række af de indsatser der planlægges på dette område. Der er i Indien tradition for at veluddannede søger arbejde i udlandet for en kortere eller længere periode. Målgrupperne for en dansk indsats skal primært findes indenfor ingeniørområdet, IT-specialister og sundhedssektoren. Det er indenfor disse jobsektorer at manglen/behovet er størst i Danmark, og der planlægges gennemført en markedsføringskampagne i Indien over de næste 4 år for at tiltrække netop disse målgrupper, som led i den overordnede plan for ”Offensiv global markedsføring af Danmark.”

I forbindelse med lanceringen af regeringens 13 punkts plan fra september 2006 blev der åbnet mulighed for at de danske repræsentationer kan bistå virksomheder på individuel basis med rekruttering af arbejdskraft. Både ambassaden og handels-

	Danmark	Indien
Antal film produceret årligt	Ca. 20	Ca. 800
Modtagere af Nobelpriser	12	11
Miss World titler	0	5
Pris på ½ liter Coca-Cola	12,95 kr.	1,75 kr.
Pris på 1 McChicken	29,95 kr.	6,50 kr.

kontoret i Bangalore er i færd med at opbygge kompetencer på dette område.

”Brain Drain” spørgsmålet indgår løbende i overvejelserne vedr. de forskellige aktiviteter på området. Fra indisk side er man som udgangspunkt positiv over for arbejdskraftmigration, hvilket både skyldes de store beløb, migranterne sender hjem samt den nye viden som de ofte højt specialiserede migranter bringer med tilbage til Indien.

Et fælles samarbejde kan omfatte at:

- Indien bliver mål for markedsføringskampagne for at tiltrække højt kvalificeret arbejdskraft til Danmark, herunder sundhedspersonale.
- Videreudbygge ambassadens og handelskontorets kompetencer vedr. rekruttering på individuel basis til danske virksomheder.
- Nøje overveje mulige konsekvenser i relation til ”Brain Drain” problematikken ifm. gennemførelsen af rekrutteringsaktiviteter.
- Aktivt understøtte den udvikling, der har fået bl.a. 447 indiske IT-specialister til Danmark.
- Arbejde for at indgå en bilateral aftale med Indien om rekruttering af sundhedsfagligt personale.
- Øge omtale af Danmark som arbejdsland i de internationale, herunder indiske medier, arrangere messer, basarer osv. i de indiske højere læreanstalter.
- Evt. indgå af en socialsikringsaftale, der muliggør udbetaling af dansk pension til personer bosiddende i

Indien. Dette vil styrke Danmark som attraktivt land at arbejde i.